

221.

U S T A W A

z dnia 9 kwietnia 1936 r.

o użyciu broni przez wartowników cywilnych, będących pod nadzorem Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Art. 1. (1) Osobom cywilnym — pełniącym na podstawie stosunku służbowego lub umownego czynności wartownicze w poszczególnych działach administracji wojskowej i w państwowych przedsiębiorstwach skomercjalizowanych, będących pod nadzorem Ministerstwa Spraw Wojskowych, oraz w tych przedsiębiorstwach prywatnych, które, wykonując materiały na potrzeby obrony Państwa, zarządzaniem Ministerstwa Spraw Wojskowych są chronione przez wartowników cywilnych — tudzież ich przełożonym cywilnym w służbie wartowniczej służy w czasie wykonywania tych czynności prawo użycia broni w przypadkach, określonych w ustawie niniejszej.

(2) Minister Spraw Wojskowych określa, jakie czynności osób wymienionych w ust. (1) uważa się za czynności wartownicze w rozumieniu ustawy niniejszej.

Art. 2. (1) Wartownicy cywilni uprawnieni są do użycia broni w następujących przypadkach:

- 1) w celu odparcia niebezpiecznego napadu lub zamachu, zagrażającego życiu, zdrowiu lub wolności wartownika, jego przełożonych w służbie wartowniczej, albo chronionemu przez niego mieniu, albo też w celu przeciwdziałania przedsięwzięciu czynności, zmierzających bezpośrednio do takiego napadu lub zamachu;
- 2) w razie nieusłuchania wezwania do natychmiastowego odłożenia broni, lub innych przedmiotów, których użycie może zagrażać zdrowiu lub życiu wartownika, jego przełożonych w służbie wartowniczej, albo chronionemu przez niego mieniu, albo też, gdy wezwany po odłożeniu broni lub wymienionych przedmiotów samowolnie je podejmuje;
- 3) przeciwko osobie, która nie usłucha rozkazu wartownika, albo jego przełożonych w służbie wartowniczej, wydanego w granicach pełnionej służby, a dotyczącego bezpośrednio bezpieczeństwa chronionego mienia lub osoby wartownika i jego przełożonych w służbie wartowniczej.

(2) Powyższe uprawnienia służą również przełożonym cywilnym.

Art. 3. Użycie broni jest dopuszczalne tylko w razie oczywistej niezbędności, szczególnie bardzo ogólnie w wypadkach zagrożenia bezpośrednio życiu osób postronnych.

Art. 4. (1) Użycie broni może nastąpić po jednorazowym wezwaniu do spełnienia lub zaniechania danej czynności oraz po jednorazowym wystrzale ostrzegawczym w powietrze, jeżeli ustne wezwanie nie odniosło skutku.

(2) Przepisów ust. (1) nie stosuje się jedynie w przypadkach, w których wszelka zwłoka groziłaby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia, zdrowia lub wolności wartownika, jego przełożonych w służbie wartowniczej, albo też dla chronionego przez niego mienia.

Art. 5. (1) Wartownik, który użył broni, powinien zawiadomić o tem natychmiast po zejściu z posterunku swego przełożonego, który przeprowadza w każdym przypadku użycia broni dochodzenie w celu stwierdzenia, czy użycie broni było zgodne z przepisami ustawy niniejszej.

(2) Jeżeli użycie broni pociągnęło za sobą śmierć lub uszkodzenie ciała, przełożony zawiadamia o tem bezzwłocznie właściwego prokuratora. Przełożony zawiadamia również właściwego prokuratora o tych przypadkach użycia broni, które nastąpiło wbrew przepisom ustawy niniejszej.

(3) Przepisy ust. (1) i (2) stosuje się odpowiednio do przełożonych cywilnych w służbie wartowniczej.

Art. 6. Minister Spraw Wojskowych wyda przepisy o umundurowaniu (oznakach zewnętrznych) i uzbrojeniu wartowników cywilnych i ich przełożonych cywilnych w służbie wartowniczej.

Art. 7. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 8. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów:

Marjan Zyndram-Kościałkowski
Minister Spraw Wojskowych: *Kasprzycki*
